

IZDAJA OB PONEDELJKIH,
SREDAH IN SOBOTAH - TE-
LEFONI: UREDNIŠTVO 24-75,
TAJNIŠTVO IN UPRAVA 21-90
- TEKOCI RAČUN PRI KO-
MUNALNI BANKI V KRANJU
07-70-1-135 - LETNA NAROČNI-
NA 900 DIN, MESEČNA 75 DIN,
POSAMEZNA STEV. 10 DIN

LETO XIV

KRANJ, 10. JULIJA 1961

ST. 78

IZHAJA OD OKTOBRA 1947
KOT TEDNIK - OD 1. JANU-
ARJA 1956 KOT POLTEDNIK
- OD 1. JANUARJA 1960 TRI-
KRAT TEDENSKO - IZDAJA
CP - GORENJSKI TISK - V
KRANJU - UREJUJE URED-
NIŠKI ODBOR - GLAVNI
UREDNIK: SLAVKO BEZNIK

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

V današnji praksi naših delovnih kolektivov

Najprej zaslužiti, potem deliti

Težave in problemi ob pripravi za sestavo pravilnikov za delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov v naših podjetjih.

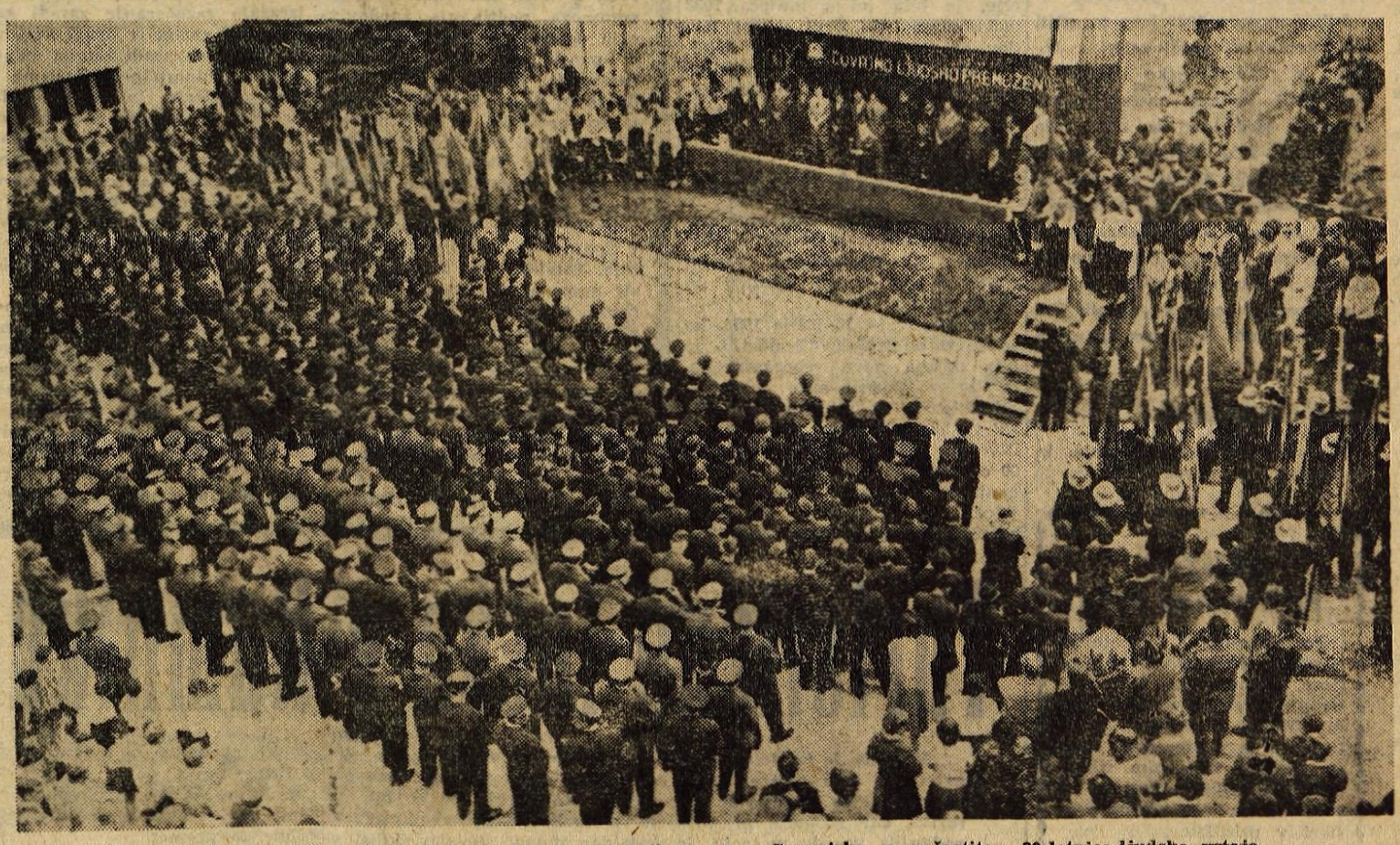
V nekem kranjskem podjetju je bil pred dnevi sestanek. Govorili so o prejemkih in o osebnih dohodkih posameznih delavcev in o povprečju v določenih oddelkih. Razpravljali so o priporočilih, ki jih je o teh vprašanjih izdal občinski zbor proizvajalcev. Celotna razprava je pokazala, da je to zelo delikatna stvar, ki lahko močno razmahne delovni zalet kolektiva, ali pa obratno — da demoralizira delavce. Kadar gre za »plačo«, kot smo včasih rekli, za osebne dohodke, oziroma za denar, takrat, razumljivo, je vsakdo zelo občutljiv.

Vse gospodarske organizacije bi morale do konca leta izdelati svoje pravilnike o delitvi čistega dohodka kakor tudi o osebnih prejemkih v svojih kolektivih. Čeprav se zdi ob prvem pogledu, da ni to nič tako važnega, je vendar to odgovorno in pomembno delo. S temi pravilniki mora kolektiv oceniti svoje stanje, svoje možnosti in težnje ter usmeriti določeno politiko podjetja od investicij, avtomatizacije in obratnih sredstev pa do načina nagajevanja proizvajalcev.

Mnoga, zlasti večja podjetja so se tega dela že več ali manj resno lotila. V manjših trgovskih, gostinskih in obratnih podjetjih pa marsikje delavci še sploh ne vedo o teh stvareh. To se je pokazalo na raznih sestankih. V Kranju so organizirali posebne razgovore s predstavniki manjših podjetij in sicer ločeno po strokah. Malokje so se stvari že lotili. V večini še samoupravni organi niso seznanjeni s problemom. V nekaterih primerih je razumljivo opravičilo, da ni ljudi, ki bi za to skrbeli in tolmačili

v kolektivu. Zlasti imajo težave mali kolektivi pri izdelavi osnutkov za imenovane pravilnike (o delitvi čistega dohodka in osebnega dohodka). Tako so se prav kot posledica pomanjkanja tega kadra pojavili ti pravilniki takorekoč v prodaji. Kljub temu pa, da so take pravilnike izdelali ekonomisti in določeni strokovnjaki, so na posvetovanju v Kranju ugotovili, da njihova uporaba ni priporočljiva. Vsako podjetje ima svoje probleme, svoje težave in tudi svoje cilje. Vse to mora skozi rešeto samega kolektiva. Seje tak pravilnik je lahko uporabljiv in se bodo člani kolektiva zavzeli za njegovo uveljavljanje.

Za pravilno zbiranje gradiva in sestavljanje osnutkov za te pravilnike se zavzemajo tudi sindikalne organizacije. Okrajni sindikalni svet je že imel o tem poseben plenum. Sedaj obiskujejo razna podjetja, kjer v razgovoru s aktivom in predstavniki samoupravnih organov skušajo svetovati tako, da bi v osnutke teh pravilnikov prišle družbene težnje. V glavnem, kakor ugotavljajo po dosednji praksi, v kolektivih usmerjajo razprave prevzko. V kolikor so sploh bile o tem razprave, so bile v glavnem okrog delitve osebnih dohodkov, vse premalo pa, a ponekod sploh nič, je razprav o formiranju tega dohodka, o gospodarjenju v podjetjih in podobno. Tako je sedanja ocena, toda organizacije ZK, sindikata, pa tudi mladine in samoupravni organi v podjetjih vse bolj razumejo pomen tega dela in skladno s pripravami za nove pravilnike o delitvi sredstev usmerjajo kolektive v splošno razpravljanje o znižanju proizvodnih stroškov, o povečanju delovne storilnosti in podobno, kar pa je glavni namen te akcije.

Na Jezerskem je bilo včeraj svečano zborovanje gasilcev z vse Gorenjske v počastitev 20-letnice ljudske vstaje

50 let gasilstva na Jezerskem

NAD 700 GASILCEV IN VEČ STO DOMAČINOV IN IZLETNIKOV NA OSREDNJI PROSLAVI — RAZVITJE DVEH PRAPOROV IN OTVORITEV NOVEGA GASILSKEGA DOMA

JEZERSKO, 9. julija — Ze sinoči je bilo na Jezerskem nadvse živahno. Z vsega okraja se je zbralo nad 700 gasilcev in več gostov, med njimi tudi predstavniki gasilskih enot iz drugih krajev republike in iz zamejske Koroške. Medtem ko je bila sinoči slavnostna akademija v počastitev 50-letnice Prostovoljnega gasilskega društva Jezersko, pa je bila danes dopoldne osrednja proslava Okrajne gasilske zveze za Gorenjsko v počastitev 20-letnice ljudske revolucije.

Na prostoru pred novim gasilskim domom so se zbrali vsi gostje in domačini, potem pa je pod poveljnik AGZ, Janko Stefe otvoril slavnostno zborovanje. Zbranim je govoril predsednik OGZ Kranj, Metod Rotar. V svojih besedah je predvsem orisal delo članov gasilskih enot mod NOB. Predvsem pa je poudaril, da je v borbi za osvoboditev sodelovalo okoli 1200 državljanov iz njihovih vrst, od teh pa jih je 420 žrtvovalo tudi življenja kot borci, talci ali pa kot žrtve v koncentracijskih taboriščih.

tako danes dopoldne. Otvoril ga je Jože Skuber. Današnja svečanost pa je izkoristila tudi občinska gasilska zveza Kranj, ki je tudi razvila svoj prapor. Le-temu je kumoval v imenu ObLO Kranj podpredsednik Lojze Založnik. Po svečanem zborovanju je bila še slavnostna parada vseh zbranih gasilcev, katere so številni gledalci za vse njihovo dosežanje prostovoljno prizadevanje nagradili z navdušenim aplavzom.

V POČASTITEV KONGRESA

Kranj, 8. julija — Včeraj dopoldne je bil v Kranju sestanek sekretariata Okrajne gasilske komiteja LMS Kranj. Na sestanku so razpravljali o nekaterih kadrovskih problemih ter o razpisu tekmovalstva v počastitev VII. kongresa LMS. Tekmovanje, ki ga mislijo razpisati, bo trajalo šest mesecev in ima namen pospešiti delo osnovnih organizacij in občinskih vodstev ter tako s pospešenim delom najdostojneje počastiti VII. kongres Ljudske mladine Slovenije, ki bo v januarju prihodnjega leta v Kranju.

KRAJEVNI PRAZNIK V ŠENČURJU

Šenčur, 9. julija — Prebivalci Šenčurja so pričeli danes s praznovanjem krajevnega praznika. Praznovanja ga bodo do nedelje 16. julija z številnimi športnimi, kulturnimi in zabavnimi prireditvami. Osrednja prireditev je bila danes popoldan pred gasilskim domom v Šenčurju. Tu se je zbralo okoli 1000 domačinov in okoličanov, ki so prisostvovali slovesnemu zborovanju. Ob tej priložnosti so razvili tudi prapor Krajevne organizacije ZVVI Šenčur. Slovesnost je otvoril predsednik Krajevne organizacije SZDL Šenčur Pavel Drakšler, za njim pa je (Nadaljevanje na 2. str.)

SLOVO OD JUNAKA

OSTANKI POLITKOMISARJA ITALIJANSKE PARTIZANSKE BRIGADE »GARIBALDI« GIUSEPPEJA TOMIZZEJA PREPELJANI IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV V VIDEM

ŠKOFJA LOKA, 8. julija — Ze včeraj so v škofjeških hribih izkopali posmrtno ostanke politkomisarja italijanske brigade »Garibaldi« Giuseppa Tomizzeja (partizansko ime Leo Leone) in jih prenesli v Dom zveze borcev v Škofji Loki, kjer so se od njega poslovili številni njegovi soborci in domačini. Zadnje prisrčno slovo pa je bilo danes zjutraj ob 8. uri, ko so se pred Domom zveze borcev v Škofji Loki zbrali številni škofjeleščani, pripadniki JLA in predstavniki vseh občinskih družbeno-političnih organizacij ter predstavniki okrajnega odbora Zveze borcev Franc Konobelj — Slovenko. Ganljive so bile ob slovesu pesmi okteta Svobode iz Škofje Loke, recitacije pionirjev z Reke (le-ti so na letovanju v Škofji Loki) in poslovilne besede Milana Osovnikarja, sekretarja ObK ZKS Škofja Loka. — Ostanke

padlega junaka so takoj nato prepekljali v njegov rojstni kraj Videm, kjer je bil popoldne ob 17. uri svečan pogreb.

Giuseppe Tomizzo je odšel po padcu Mussolinijeve Italije v partizane in se boril proti nemškimi fašistom in domačim kvistlingom. V bojih s premočnim sovražnikom se je skupno s tovariši boril za novo, svobodno domovino, boril se je za poraz fašizma. V tej borbi je njegova enota vztrajala nad eno leto, decembra 1944. leta pa je bila vključena v IX. korpus na našem svobodnem teritoriju. Boril se je v sklopu Prešernove, Gradnikove, Kosovelove in Vojkove brigade. Ko pa so konec marca 1945 zaradi naglega prodiranja enot NOV v Sremu, Bosni in Dalmaciji hoteli Nemci očistiti z veliko ofenzivo (v kateri so poginili nad 100.000 mož) svoje zaledje — Gorenjsko in Primorsko,

Se naprej vroči dnevi s popoldanskimi plohami.

ZANIMIVA VSEBINA

Kranj — Te dni je izšla že 5. številka Vestnika Občinskega ljudskega odbora Kranj. Tokrat med drugim prinaša izredno zanimive gospodarske, kmetijske, premoženjske, pravne in zemljiške zadeve.

Liubljana se pripravlja

Kranj, 8. julija — V Kranju je bil sestanek z vsemi predsedniki občinskih organizacij SZDL in mladine. Pogovorili so se o udeležbi prebivalstva z Gorenjske na osrednji republiški proslavi 20-letnice revolucije, ki bo 21. julija v Ljubljani. Ljubljana se mrzlično pripravlja, da bo lahko pogostila in razvedrila najmanj 150.000 obiskovalcev, iz vseh krajev republike.

Skupaj s svojo enoto se je boril na področju od Blegoša do Staroga vrha in se z uspehom prebil skozi sovražnikov obroč. Nekaj dni za tem, 1. aprila 1945, pa ga je v ponovnem spopadu v škofjeških hribih zadela sovražnikova krogla in prekinila življenje komaj 22-letnega borca — Italijanskega partizana.

B. F.

Zadnje slova Škofjeleščanov od Gusenela Tomizzeja

OBRAZI IN POJAVI

Poglej ga, samo postopa!

Del svojega dopusta vedno rad preživim na deželi in tedaj sem vesel, če lahko pomagam sušiti seno. Mogoče zaradi prijetnega vonja sena ali pa zaradi rahlih odtenkov spominov na brezskrbno mladost, ko sem še v krogu domačih kosil in sušil seno. Tudi pred dnevi sem pomagal spravljati seno v neki hribovski vasi.

Mimo senožeti je prišel možič srednjih let, s knjigo v roki. Zamisljeno se je s počasnimi koraki oddaljeval in komaj je izginil za ovinkom, že so ga začele ženske obrekovati: »Samo sprebeja se in nič ne dela, mi pa garamo od zore do mraka...!«

Seveda sem se takoj pozanimal, kdo je vzel delo, »ki nič ne dela« in zvedel, da stanuje pri svojih sorodnikih, da je znanstvenik in da prav sedaj piše prvo večje znanstveno delo iz svoje stroke. Umaknil se je na deželo, da bi imel mir. Včasih so starši rekli: »V šole naj gre, da mu ne bo treba dela

til« Toda še sedaj imam večkrat priložnost slišati: »Saj ta pa nič ne dela!« (ker pač ne dela s krampom in lopato). Dovoli je še nekaterih zastarelih pojmovanj, ki se — posebno na podeželju — trdovratno ohranjajo. Ljudje zaradi svoje nepoučenosti ne znajo prav ceniti umskega dela, ker prav gotovo ne vedo, koliko se mora človek učiti, da obvlada vsaj del širnega področja sodobne znanosti in tehnike. Ne znajo prav vrednotiti dela, ki ni vezano na fizičen napor. Toda vsakdo dela pač to, za kar je najbolj sposoben in za kar ima veselje. Možnost pridobiti izobrazbo je dana vsakemu našemu državljanu, zato sta tudi umsko in fizično delo enakovredna — če ju le vestno in pošteno opravljamo.

F. Z.

ODHOD V ŠPANIJO

Julija meseca 1936. leta so odšli prvi komunisti prostovoljci z Jense in republikanske vojske, v boj proti tamkaj nastajajočemu fašizmu. Med temi so bili: Jože Gregorič, Ivan Gregorič, Franc Preve in drugi. Hkrati s pripravami za pomoč revoluciji v Španiji je KP po naših krajih takrat močno razširila zbiranje Rdeče pomoči. Ta je bila namenjena političnim preganjancem v zaporih itd. in seveda tudi družinam španskih borcev.

NA ČRNIVCU

Pa zaslugi Staneta Zagarja, ki je ustanovljal okrog Dobrave in

Muzej Prešernove dobe

Po preselitvi Mestnega muzeja v Kranju v nove prostore, nameravajo v I. nadstropju Prešernove hiše urediti Muzej Prešernove dobe. Gradivo je v precejšnji meri že zbrano. Občasnim likovnim in ostalim razstavam pa bodo še nadalje služili prostori v pritličju.

Pred preselitvijo v nove prostore bo muzej v Kranju v I. nadstropju Prešernove hiše nadalje skušal prikazovati izbrane teme s področja Gorenjske, izjemoma tudi slovenske etnografije, umetnostne in kulturne zgodovine. Te razstave naj bi postale ogledalo strokovnih prizadevanj muzejskega kolektiva. S tem v zvezi bi bilo potrebno najti tudi sredstva za izdajo razstavnih katalogov, vsaj za tiste teme, ki ne bodo objavljene drugod.

Nesreče

HUDE POSLEDICE NEPREVIDNE VOZNE

V petek, 7. julija ob 18.55, je na cesti I. reda na Zlatem polju v Kranju prišlo do težje prometne nesreče. Voznik V. T. iz Sebenj, ki je upravljal osebni avto KR 53-15 je v hitri vožnji prehitel mopedista. Pri tem ga je tako zaneslo, da je zapeljal izven cestišča in se prevrnil. S streho avtomobila je zadl v sadno drevo. Voznik je dobil hude telesne poškodbe in so ga morali takoj prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Na avtomobilu pa je bilo za 1 milijon dinarjev škode.

ZOPET VINJENI VOZNIK

Do nesreče je prišlo tudi na cesti II. reda v Stražišču pri Kranju, in sicer v četrtek, 6. julija ob 20.45. Vzrok za nesrečo sta bila vinjena vozača, motorist R. V. iz Sv. Duha in njegov sovozač R. V. iz Kranja. Po cesti sta pripeljala z veliko hitrostjo in napačno prehitela osebni avto na nepregledni cesti. Zadel sta se v vogal hiše, ki je stala ob cesti in na mestu obležala nezavestna. Prepeljali so ju v kranjski Zdravstveni dom. Motorist je dobil poškodbe na gležnju leve noge in levem kolenu, njegov sovozač pa je dobil pretres možganov.

Med vsemi večerajšnjimi izletniki v Bohinju je bilo, razumljivo, največje zanimanje za »Kmečko ofceti«

Ljudje in dogodki

Manchestrski dnevnik je pred kratkim objavil poročilo svojega dopisnika iz Madrida, v katerem daje prikaz politične potu, ki jo dajejo vodilni španski listi zloglasnim fašističnim zločinom. Iz vseh teh citatov in nersramnega podtikanja zgodovinskih dejstev, je razvidno, da je v Španiji hrbenica podzemnega delovanja preostalih fašističnih družin in da se je frankova diktatura postavila na čelo mednarodnega političnega razbojništva in zločinov. To seveda nikogar, ki pozna španski sistem krvavih falang ne preseneča.

Nacistična in fašistična čustva v Španiji ne izumirajo, niti slabijo. Totalitarizem državne oblasti pomaga, da takšna razpoloženja trajajo in se držijo pri življenju. Čeprav niso ta razpoloženja edini izraz in prevladujoča značilnost Francove države, jih država tolerira in celo vzpodbuja. Od časa do časa prihajajo na dan v polni moči, brez sleherne sramote, da bi zmedli tiste ljudi, ki bi želeli videti Španijo rehabilitirano v

očeh zahodnega sveta.

Pred kratkim je ta izrazila nostalgija za »dobrimi časi« iz dobe nacizma in fašizma privrela na dan v obliki časopisnih sestavkov, v katerih pisci služijo »sedmine ostankom fašizma« in izražajo razočaranje zaradi zavzešnje zmage v drugi svetovni vojni in zaradi zatona »zlate dobe« mednarodnega fašizma v času Hitlerja in Muckolinija. Seveda ti pisni mednarodne reakcije ne pozabljajo povezati sodobnih zgodovinskih dogajanj, ko razlagajo »katekizem svetovnega fašističnega gibanja«. Jeruzalemski sodni proces proti Eichmanu označujejo kot »smešno« in »odvratno« gledališko predstavo.

Ker državna cenzura onemogoča objavljanje člankov, ki niso v »skladu z državnimi politiki« in bi bili za vladno politiko škodljivi, smemo to, kar zasledimo v tisku, oceniti kot uradno stališče, ki ima žig državne oblasti in izraža stališče same vlade. Na ta način trdi nek uvodni članek v španskem

tedenskem listu »SP«, da je vojno dobila napačna stran in da je Eichmannov proces spretna filmska montaža.

»Popolnoma sem prepričan«, pravi pisec članka, »da so tisti, ki so vojno izgubili, imeli pravico do zmage in so sedanjim zmagovalcem več kakor zaslužili poraz... Nacisti in fašisti niso bili tako slabi kot so jih slikali Zidi. Če je bilo preganjanje proti Židom pod Hitlerjem, es to preganjanje sploh ne da primerjati s preganjanjem nacistov v zadnjih 16 letih, ki je nemerno bolj krvoločno in zverinsko.«

»Prepričani smo, da so si plinske celice izmislili sami Židje. Videli smo nemške plinske celice. To so bile tehnične naprave nemške armade za preizkušanje vojaki plinskih mask. Vse kar danes pripovedujejo o tej stvari, je izmišljeno. Zidi so si sami izmislili Eichmanna in ga našli v Argentini. Ušli so ga tako, kot se lovijo metulji v mreže in potem so ga naučili vlog, tako logjo, kot se klovn v nekem drugoraz-

rednem cirkusu pripravlja za nedeljsko predstavo.

Po mnenju uvodničarja Roa, je svet danes v žalostnem stanju, ker »nezasluženi zmagovalci« druge svetovne vojne gojijo kult »strahopetne osvete« proti premaganim.

Pisec govori, da »v tem svetu stoji Španija kot oaza, v okolju brez reda, pravice, spoštovanja ljudskega dostojanstva in človekove osebnosti, v sredini, ki ne pozna straha od boga«. Pisec tega članka je falangistični veterana, ki je bil pripadnik plave španske divizije, ki se je v drugi svetovni vojni borila na strani Nemcev.

Pred nekaj tedni je nacistična nostalgija prišla do izraza v daljšem sestavku o Mussoliniju, ki ga je objavil list »Ariba«. V članku, ki je bil opremljen s sliko Mussolinija s čelado na glavi, pisec obožuje »monstruozno zavestnost med kapitalizmom in komunizmom«, da bi »zažigali in porušili edino ideologijo, v katero je splečalo ve-

Turistične točke v Kamniku

Kamnik je že dolgo znan kot izredno turistično mesto, ki ga vsako leto obišče veliko domačih in tujih turistov. Tujakom turistično društvo je zelo aktivno in skrbi, da bi bili ti turisti kar najbolj preskrbljeni in imeli čim več ugodnosti. V sedanjih vročih mesecih je vsak dan mnogo turistov, ki si v raznih enodnevnih izletih ogledujejo mesto in njegove značilnosti.

Med najbolj obiskane turistične točke moramo vsekakor prišteti Stari grad, ki leži na nizki vzpetini nad Kamnikom. Vsako nedeljo pa tudi ob drugih dnevih, je tu veliko tujcev pa tudi Kamničanov, ki se te lepe turistične točke kar ne naveličajo, posebno pa še

lepega razgleda na Kamniško polje. Da bi bila udeležba čim večja, so člani Planinskega društva s prostovoljnim delom uredili njegovo okolico, sedaj pa gradijo sem še žičnico. Stari grad sicer ne leži visoko, vendar pešačenje nanj za marsikoga pred-

S sodišča

MOPED SI JE HOTEL PRILASTITI

M. V. je letos ukradel na dvorišču gostilne »Kern« v Cerkljah moped, last J. B., v vrednosti 120.000 dinarjev. Na glavni obravnavi je dejal, da mopeda ni nameraval prisvojiti, ampak da ga je hotel vzeti le za neko vožnjo. Ta zagovor obdolženca pa sodišče ni sprejelo, ker se je po izjavi prič, zlasti oškodovanca, izkazalo, da si je imel obdolženec moped namen prisvojiti. Upoštevač, da je bil obdolženec že prej kaznovan zaradi imovinskih kaznivih dejanj, ga je sodišče obsodilo na sedem mesecev zapor.

UPORABLJAL JE TUJ DENAR

Pri podjetju »Transturist« v Skofji Loki je bil J. K. zaposlen kot sprevednik. Denar, ki ga je dobil za prodane vozovnice, je pričel kar sam uporabljati in je tako v dobrih dveh mesecih porabil za približno 58.000 dinarjev. Na glavni obravnavi ni znal pojasniti, kako je prišlo do primanjkljaja, vendar mu je bilo dokazano, da je denar uporabljal za lastne potrebe. Obsojen je bil na dva meseca zapor.

Z NEVARNIM ORODJEJEM PO GLAVI

J. D. je 10. februarja letos v bližini Poljan z ročajem gnojnih vil

udaril po glavi I. K. in ga ob tej priliki tudi lažje telesno poškodoval. Obdolženec je dejanje na sodišču priznal. Za kaznivno dejanje lažje telesne poškodbe, prizadejane z nevarnim sredstvom, upoštevač vse obtežilne in olajševalne okoliščine, je bil obsojen na 20 dni zapor, pogojno za dobo enega leta.

Z obiska v Bohinju

Sredi sezone prazni hoteli

Bohinj, 9. julija — Bohinj je že nekaj let ena izmed najnikavnejših turističnih postojank Gorenjske. Letos pa so hoteli kljub temu sredi sezone prazni! Vzrok — previsoke cene penzionov. Tako vsaj trdijo domačini in tamkajšnji gostinci. Trditve pa prav gotovo ni izmišljena, saj je cena za dnevno oskrbo približno od 1700 do 2000 dinarjev res previsoka, vsaj spriču tistega, kar bohinjski hoteli lahko nudijo gostom. (Cene so za naše domače goste nekoliko nižje — od 10 do 25 odstotkov. Vse pa kaže, da Bohinj kljub velikemu povpraševanju, prav zaradi tega letos tudi ne bo zaseden.)

Kljub temu pa je bilo danes v Bohinju nadse živahno. Seveda bohinjski kot ni bil tako obiskan

je zaradi »Kmečke ofceti«, temveč je enodnevnih izletnikov vsak dan precej. Prav gotovo pa bi bil tudi danes Bohinj bolj prazen kot ne, če ne bi bilo vsakoletne tradicionalne prireditve bohinjskega Turističnega društva — »Kmečke ofceti«. Osebnih avtomobilov, motoristov, mopedistov in kolesarjev so se kar v kačah vili proti »skali«, kjer sta se spet »vzela dva mlada«. Med vso motorizacijo je bilo tudi nekaj avtomobilov in kamionov, za katere pa je bilo dovolj prostora tudi izven predvidenega za ta vozila — parkirni prostor za avtomobile in kamione je bil namreč prazen. Bolj slabo vreme kot ne, je prav gotovo marsikoga zadržalo doma, čeprav se je že dlje pripravljali na ogled »ofceti«. Toda tudi to je že tradicija, da sta se »vzela« še »Kmečko ofceti« in dež — vsa leta doslej je bilo tako. Tako številni ljudje, ki bi si radi ogledali ta star običaj, ne pridejo na svoj račun, še manj pa blagajničar TD Bohinj.

n. n.

KRAJEVNI PRAZNIK V SENCURJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

opregovoril v imenu organizacije ZVVI Sencur Franc Knific. Nato so razvil prapor, ki mu je kumoval delavni kolektiv podjetja mestne Klavnice Kranj. Po razvitju prapora je bil kulturni program, ki so ga izvedli godba na pihala DPD Svobode iz Kranja, člani DPD Svobode iz Kranja, člani DPD Svobode iz Sencurja in učenci tamkajšnje osemletke.

Popoln dan je bila pomembnejša slovesnost tudi pri obnovenem spomeniku talcev ob cesti Sencur — Srednja vas, dopoldan pa tudi pri vseh spominskih obeležjih z komemoracijami in polaganji venčev. Sledile so tudi številne športne in druge prireditve. —an

TE DNI PO SVETU

KOČA POPOVIČ NA OBISKU V SOVJETSKI ZVEZI

Državni sekretar za zunanje zadeve je v petek odpotoval na sedemdnevni obisk v Sovjetsko zvezo. Pred odhodom je Koča Popovič izjavil, da je prepričan, da bo ta obisk in razgovori prispevali k boljšemu medsebojnemu razumevanju in pozitivno vplivali na nadaljno razširitev medsebojnega prijateljskega sodelovanja.

Na vnučkovskem letališču je Kočo Popoviča sprejel sovjetski zunanjši minister Andrej Gromiko in jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Lazar Mojslov ter druge uradne osebe.

Drugi dan obiska je našega državnega sekretarja Kočo Popoviča sprejel predsednik ministrskega sveta ZSSR N. S. Hruščev. Premier Hruščev je vodil z državnim sekretarjem Kočo Popovičem razgovor, ki je imel topel in prijateljski značaj.

Koča Popovič si bo med svojim obiskom ogledal znamenitosti Moskve, prisostvoval veliki letalski paradni na letališču Tušino, si ogledal razstavo dosežkov gospodarstva v Sovjetski zvezi ter za en dan obiskal Leningrad.

BREZ UPORABE SILE

Iraški ministri predsednik Kassem je izjavil v razgovoru s britanskimi in ameriškim novinarji, da Irak nikoli ne bo uporabil sile, da bi dobil Kuwait. Rekel je novinarjem, da jim lahko zagotovi, da se bo Kuwait »vrnil v naročje domovine«. »Vendar pa me živino v barbarski dobi, ko so brutalno ravnali«, je pripomnil. »Če bi imeli agresivne namene, bi napadli Kuwait, preden smo javno izrazili našo zahtevo.«

Iraški tisk obsoja prihod čet Saudske Arabije v Kuwait. V Varnostnem svetu so nadalje raspravljali o položaju v Kuwaitu.

BERLINSKI ZUPAN ZA KONFERENCO 52 DRŽAV

Zahodnoberlinski zupan in glavni kandidat Socialdemokratske stranke za kanclerja Willy Brandt se je v Bonn izrekel za sklicanje »velike konference« o mirovni pogodbi z Nemčijo. Konference naj bi se udeležilo 52 držav, ki so bile v vojni z Hitlerjevo Nemčijo.

Brandt je tudi dejal, da bi bilo »vredno razmisliti« zamisel, po kateri bi na mirovni konferenci določili vojaški in politični status združene Nemčije, »kar pa ne bi moralo peljati v nevtralizacijo države«.

SOVJETSKA NOTA VLADI ZDA

V Moskvi so objavili besedilo note, ki so jo pred kratkim izročili ameriški veleposlaniku v Moskvi Thompsonu. Nota govori o opustitvi jadrskih poskusov in predlaga, naj bi skupaj urejali vprašanja v zvezi s splošno in popolno razorožitvijo ter prepovedjo atomskih poskusov.

RAZSTAVA V LONDONU

V Londonu so odprli sovjetsko gospodarsko razstavo, na kateri so razstavljeni izdelki za široko potrošnjo. Prvi obiskovalec razstave je bil ministrski predsednik Macmillan. Med razstavo bo Veliko Britanijo obiskal sovjetski astronaut Garagin.

BITKA ZA KAVO

V preteklem tednu so v severni Angoli popolnoma uničili več kot 30 plantaz kave. Evropski naseljenci kritizirajo nesposobnost portugalske armade, medtem ko portugalski oficirji priznavajo, da nimajo dovolj vojakov. Portugalske oblasti na severu Angole ne morejo zaustaviti upornikov. Naselje Mukaba, ki je že dalj časa obkoljeno, se brani pod vse težjimi pogoji. Električne zveze so preobkoljene, hrane pa je vedno manj. V zadnjih dneh so uporniki kolili že štiri plantaze na tem področju. Portugalci so z bukdotali zavržali z zemljo štiri vasi, potem ko so jih bombardirali iz zraka.

ZAUPANJE V ZACASNO ALŽIRSKO VLADO

Začasna alžirska vlada je objavila sporočilo v kateri pravi, da je nacionalni dan protesta proti razdelitvi alžirskega ozemlja ljudstvo Alžirije obeležilo z demonstracijami velikega obsega.

TEŽKA NESREČA V ČESKOSLOVANSKI

108 rudarjev je izgubilo življenje v težki nesreči, ki se je večer zgodila v rudniku Dukla v ostravsko-karvinskem bazenu. To težko nesrečo je povzročil požar. Reševalne skupine so si na vse načine prizadevale, da bi rešile ogrožene delavce.

GOVOR HRUŠČEVA

Sovjetski premier Hruščev je izjavil v govoru pred slušatelji vojaške akademije v Kremlju, da voditelji zahodnih držav niso pokazali želje, da bi sodelovali z ZSSR glede sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo in da so se v svojih izjavah posluževali »groznega tona«.

TEROR V DOMINIKANSKI REPUBLIKI

Dominikanska policija je streljala na demonstrante, ki so demonstrirali proti diktaturi in tiraniji. Po vesteh so ranili 6 demonstrantov, 20 pa so jih zaprli.

Tudi v Kamniku muzej NOB

Malokdo ne pozna znanega Sadnikarjevega muzeja v Kamniku, ki je naš največji privatni muzej. Dolga leta je, sedaj že pokojni NIKO SADNIKAR zbiral zgodovinski material po Kamniku in njegovi bližini in daljni okolici ter si tako nabiral pomembne zgodovinske znamenitosti in z njimi polnil stanovanje. Njegova požrtvovalnost ni imela meje. Kmalu mu je bilo stanovanje premajhno in z ženo se je moral preseliti v eno samo sobico. Vse te predmete imamo še danes ohranjene, vendar jih bodo v kratkem času prenesli v novo stavbo.

Ze dolgo časa je bilo čutili potrebo, da bi v Kamniku odprli muzej, ki bi obsegal in prikazoval dogodke iz NOB na Kamniškem. V blišči graščini na Zapranih bo do se letos odprli velik muzej, ki pa bo imel glavni poudarek prav na tujakih zgodovinski NOB. Sedaj pa bodo prenesli tudi celoten Sadnikarjev muzej.

T. M.

Letos pionirska knjižnica

Mladinsko oziroma pionirsko knjižničarstvo je v kranjski občini najmanj razvito, čeprav so potrebe že nekaj let zelo velike. Zlasti pomembna je na tem področju ustanovitev pionirske knjižnice v Kranju, saj bi ta poleg izposoje knjig poskrbela tudi za kulturno in estetsko vzgojo otrok. Bila bi nekako občinsko središče vsega mladinskega oziroma pionirskega knjižničarstva, kakor tudi središče kulturne in estetske vzgoje mladine v šolah, kulturnih društvih in drugod. Dolgoletni razgovori o tem, da bi bilo potrebno v Kranju ustanoviti pionirsko knjižnico, bodo letos urednišni, če bo seveda mogoče rešiti še zadnje težave. Prostor za to so namreč zagotovljeni v Delavskem domu, knjižni sklad (približno 5000 knjig) že ureja, knjižničarski kader se usposablja za delo, ni pa še zadostnih denarnih sredstev za ureditev prostorov in za opremo. Sredstva bi bilo treba dobiti v letošnjem letu (približno 3 milijone dinarjev), ker bi bilo umestno knjižnico v letu pionirskih iger odprti v času praznovanja dedka Mraza.

Skala Zmajevec

Ob cesti med Trčicem in Ljubljano leži veličanska skala, ki se imenuje Zmajevec. V Sentanski dolini pa ljudje trdijo, da ima ta skala ime po veličanskem zmagu, ki je nekoč živel v osrčju Košute.

A od kod naj bi na Košuto prišel zmaj?

V neki vasi pod Košuto je živel kovač, ki je imel veliko kova, da na njegovem vagnju ni nikoli ugasnil ogenj. Dan in noč je tamkaj tlelo in gorelo oglje, ki ga je kovač toliko požgal, da mu ga nikdar ni bilo dovolj. Kadar ni koval, je v rebreh Komarčev podiral drevje, zlagal cepanice v kope in oglašil. Oglašanje pa je hosto redčilo. Zato je nekega dne prišel h kovaču gozdni mož in mu rekel:

»Hosta je moj dom. V njej živim in divjam lovim, da se od njim redim. Če boš posekal vsa drevesa, bom poginil od gladi, ker o divjadi ne bo več sledu.«

Kovač pa je bil gluh za hostni-kove prošnje.

»Ti ne moreš živeti brez lesa, jaz pa ne brez oglja,« ga je zasmehoval. »Dokler bom pri močeh, da bom lahko koval, bom tudi drevje sekal in oglje žgal. Le pojdi v drugo hosto in tamkaj lenobo pasi ter lovi divjad, da te ne bo ugonobil požrešni glad!«

Hostniku se je za malo zdelo, da mu kovač sponaša lenobo, zato je sklenil, da se bo kovaču in vsem dolincem maščeval. Neke noči je opolnoči prilomastil v dolino, zbudil kovača in mu dejal:

»Posekal si že toliko dreves, da v redki del Košute ne zaide več nobena žival, da bi jo na razen dal. Prisilil si me, da moram oditi v tui svet. Edina stvar, ki jo še imam, je petelin, ki sem ti ga prinesel. Krmi ga, dokler ne bo zrel za nož!«

In dal je kovaču mladega petelina. Ta je petelinčaka zaprl v kovačnik in zagodrnjal:

»Za kovačnico je travnik. Tamkaj se bo petelin lahko pasel. A ko bo odrasel, ga bom zaklal.«

Hostniku je odšel kdo ve kam,

njegov petelin pa je raste in raste, dokler ni prerastel vseh petelinov v srenji. Cim večji je bil, bolj se je podil okrog kovačije. A gorje tistemu, ki bi ga hotel ujeti! Zapodil se je vanj in ga odčljujeval, da je zakrvel iz stoterih ran. Kovač se je potihem veselil, da bo imel za godovni dan pečenko, ki je bo več ko preveč za vso njegovo družino.

Sredi noči, preden je kovač gođoval, pa je petelin zakikrikal, da se je zrušil kokošnjak, da so se prebudili vsi ljudje v Sentanski dolini, potlej pa je razprostrl krila in zletel na vrh Košute, kjer je ob sončnem vzhodu na golem vrhu iznesel veličansko jajce, potlej pa odletel kdo ve kam.

Petelinje jajce pa je na pečini ves dan ogrevalo poletno sonce, pod večer pa se je iz njega izvalil zmajček, majhen in plašen, da se je od strahu zaril pod zemljo. V osrčju Košute je potlej raste in raste, dokler mu ni v tesni podzemski jami postalo tesno; takrat je pričela gora pokati...

In nekega dne je vstal vihar, kakršnega niso pomnili niti najstarejši ljudje v dolini. Zmaj je namreč v skrivališču vstal in se uprl v pečino, da bi se prikobacal na dan. V dolino so grmele škakline, in pobijale divjad, vrh Košute se je odtrgal in naprej pokopal zmaj ter ga ubil, nato pa zgrmel v dolino, kjer je razdejal kovačijo, da o vagnju ni ostala niti sled.

Tako se je divji hostnik maščeval kovaču. Pečina, ki še zdaj leži na mestu, kjer je nekdaj stala kovačija, pa se imenuje - Zmajevec.

Ljudež Zupanc

Partizanska sreča

To zgodbo mi je pripovedoval oče. Sam jo je doživel aprila 1944 v partizanih - v vasi Zagon.

Moj oče je šel v vas na vezo

Lutkovna predstava v vrtcu

Pred kratkim je bila v otroškem vrtcu Antona Medveda v Kamniku lutkovna predstava, ki je navdušila veliko otrok. Zgodovinsko je bilo zelo veliko število posebej zato, ker so te lutke izdelali otroci sami. Uporabili so igrice Rdeča kampla. Ob preprostem odrčku se je zbralo veliko malih gledalcev. Prav to pa tudi dokazuje, da so takšne igrice dobrodošle in bi jih lahko večkrat uprizarjali.

s partizani. Prihrumela je cela četa Nemcev, pred katerimi ni mogel ubežati. Stopil je h kmetu, ki je v bližini sekal drva. Prosil ga je za sekuro, ki mu jo je la rad odstopil. Titovko je vtaknil pod inalice, puško pa, ki jo je do tedaj imel na rami, je zadnji hip skril za skladiščno drvo. Mimo njega je prikorakala cela četa Nemcev, ki so bili vsi dobro oboroženi. Moj oče je sekal drva s tako naglico, da mu je znoj tekel po čelu. Nemci niso ničesar slutili, le komandant je stopil bliže in ga vprašal v nemščini: »Ali so banditi v vasi?«

Odgovoril ni nič, le z rameni je pokazal, da ne ve.

Ko so odšli, je z delom prenehala. Sele ko, je zaslišal dva strela, se je spomnil na partizana, ki sta bila v vasi.

Proti večeru so se Nemci vračali v svojo postojanko. Oče je takoj odšel poizvedovat za partizanom. Zagledal ju je nekaj metrov nad cesto. Bila sta prestreljena in v preboda s bajonetom. Z vso naglico se je umaknil k svoj četi in povedal komandantu vse, kar je doživel. Z naslednjim dan so partizani napadli nemško postojanko v Postojni.

Franci Pavlič

Bivši partizani pripovedujejo...

Storžiške žrtve

Ze večkrat sem bila pod Storžičem, večkrat sem že tudi slišala o storžiških žrtvah, a še nikoli nisem

tako globoko doumela, kaj se je takaj pravzaprav zgodilo 5. avgusta 1941. leta.

Šli smo na izlet pod Storžič, z nami je bil tudi tovariš Brovč, eden izmed prvoborcev, ki so se takrat rešili. Pripovedoval nam je o tistem žalostnem dogodku takole: Večja skupina partizanov se je zadrževala na Veliki Poljani. Med njimi je bil človek, ki jih je izdal in zato so se morali umakniti pod Storžič, kjer jim je nudila zavetje Verbičeva koča. Od tu je ena skupina krenila na Dobro, ker je nameravala sodelovati pri napadu na zapore v Begunjah. Manjša skupina pa je prenočila v koči. Med njimi je bil tudi tovariš Brovč.

Deset minut pred peto uro jutraj je počil prvi strel, takoj za njim pa je zarezal v vse strani. Vsi so vedeli, da so Nemci obkolili kočo. Borci so planili skozi vrata, da bi si rešili življenja, a svinčenkam ni bilo več mogoče ubežati. Po čudnem naključju so le nekateri ušli smrti, med njimi tudi tovariš Brovč. Srečno je preskočil ograjo in rafal, ki je udaril vanjo, potem pa so ga pred krogljami ščitila drevesa. Vsa koraka naprej mu je pomnil smrt ali rešitev. Le počasi je napredoval, za njim pa je odmeval lajež policijskih psov in kriki neke borke, poln groze in bolečin.

Streljanje je kmalu potihnilo. Iz temnega gozda se je dvignil dim. Gorela je Verbičeva koča in devet umorjenih partizanov - pogumnih borcev za svobodo.

Zapisala Vera Vuk iz Trčice

ZANIMIVOSTI

SKRIVNOSTEN ZDRAVNIK

Veliko železniško nesrečo, ki se je pripetila pred kratkim na progi Strasbourg - Pariz, smatrajo za eno izmed najtežjih v Franciji. V brzovlaku, ki je iztiril, je našlo smrt 40 potnikov, medtem ko je število ranjenih nekajkrat večje. Ob tej priložnosti je francoski tisk tudi obširno poročal o nekem nemškem zdravniku, ki je ponesrečenem priskočil na pomoč.

V najbližji bolnici, kamor so prepeljali ponesrečence, se je kmalu po nesreči prijavil upravnik bolnice neki nemški zdravnik, ki je ponudil svoje usluge. Upravnik bolnice mu je dovolil. V nekaj urah je mladi zdravnik izvršil težke operacije in precejšnjemu številu ranjenecv rešil življenje. Bolničarke in zdravniki, ki so ga videli pri delu, so izjavili, da je bil mladi zdravnik dočrta težki nalogi. Sele čez štiri dni se je izvedelo, da je bil to zdravnik iz Freiburga.

Ko se je vračal iz Pariza, se je zaustavil na bližnji bencinski postaji, da bi vzel gorivo za avtomobil. Tam je slišal za veliko nesrečo in kmalu odhitel na kraj nesreče. Spoznal je, da bi bila njegova pomoč v bolnišnici bolj koristna, zato je odšel tja. Ko je ob enajstih ponoči sleskel svoj beli plašč, je brez besede sedel v svoj »Volkswagen« in se odpeljal naprej proti domu. Neki francoski novinar je zapisal, da ta primer pomeni več kot vsa prizadevanja na vojnem in političnem torišču, ki so jih podvzeli generali in državniiki.

FILM, NAŠA VSAKDANJA ZABAVA

Po podatkih je kino naša najbolj množična zabava. V lanskem letu so imeli kinematografi v Sloveniji 17.188.000 obiskovalcev. Porast števila obiskovalcev s prejšnjim letom pa je neznačen, ker smo imeli v letu 1959 natančno 17.182.000 obiskovalcev. V preteklem letu smo imeli 247 kinematografov s 75.852 sedeži.

VOJNA SKRIVNOST V IGRAČKAH

Pred kratkim so objavili izjavo, ki jo je neki ameriški admiral dal pred dobrim letom pred ameriškim Kongresom. Admiral je trdil, da so Rusi prišli do zaupnih podatkov o ameriški atomski podmornici »George Washington« za vsoto treh dolarjev. Toliko namreč stane igračka podmornice, ki je točen posnatek atomske podmornice in se lahko kupi v vseh ameriških trgovinah. Ameriški tovarnarji so odgovorili admiralu, da igračke niso izdelali po načrtih atomske podmornice, temveč po opisih, ki so jih objavili ameriški časopisi.

Charles McCormac

41

BEG IZ SINGAPURA

Za ograjo so stale običajne lesene, s slamo pokrite barake, tu pa tam pa so posedali Evropejci, moški in ženske. V enakomernih presledkih so med njimi pasli lenobo japonski stražarji. Imeli so puške malomarno prislone ob kolena. »Sveta nebesa!« je zamrmral Don, »naravnost mednje bi prišli!«

»Poglej tja čez!« Pokazal sem na jaso ob stražarici izven žične ograje, kjer so pohajkvale tri ali štiri Evropejke v rožnatih oblekah. Očitno so jim dovolili, da lahko hodijo zunaj.

»Celo iz kletke se lahko izmuznejo,« je rekel Don. »Toda daleč po tej džungli ne bi prišle.«

»Malingsping,« je pojasnil najin redkobesedni vodič.

»Malingsping?« sem ponovil in se obrnil proti Donu: »To je zelo blizu južne obale!«

Zaskrbljeni zaradi nevarnosti pred nami smo se spazili po trebuhu mimo taborišča, dokler nismo bili zadosti daleč, da smo se znova lahko vzravnali. Hodili smo in hodili, levo od nas pa so se še vedno raztezale gore. Hodili smo ves dan in še vso noč in se le za kratek čas ustavili, če smo prišli do kakvega potoka. Naslednje jutro smo se utaborili in počivali do opoldne, potem pa smo spet hodili do polnoči, ko smo zaspali za štiri ali pet ur.

Naslednjega dne smo hodili le nekaj ur, ko smo v sivkasti svetlobi jutranje zarje zagledali morje. Naju z Donom se je polatilo novo razburjenje.

Nobenec ni govoril o tem, toda oba sva vedela, da so najini živi napeti do skrajnosti. Cutlisa sva namreč, da »konec najine poti ne more biti več daleč. Bili smo na južni obali Jave in hodila sva proti vzhodu. Vsaka milja, ki smo jo prehodili, je bila milja bliže svobodi. Toda še vedno smo bili v deželi, ki so jo zasedli Japonci in po teh dolgih me-

sech nagonskega življenja, ko smo bežali kot preganjane živali proč od slehernega znaka civilizacije in ko je zdaj bila svoboda tako blizu, sva trepetala, da se ne bi še poslednji trenutek ujela v past. Bila sva nepotrpežljiva drug z drugim. Pomenek je zamrl in celo tedaj, ko smo legli k počitku, sva le redko črhnila kako besedo. Obsedla naju je divja želja, da bi se beg posrečil. Spet sva bila umazana in poraščena, z goščavo skušnjavih las na glavi, koža pa nama je od sonca postala umazano rjavkasta. V Donaldsonovih svetlomodrih očeh se je pobjiskoval ponosen, prežeh pogled. Isti pogled je moral biti tudi v mojih očeh. Zdaj naju ni moglo nič več zadržati. Postala sva sitna med seboj in z javanskim vodičem.

Morebiti je ta občutil najine misli, kajti tega dne se ni ustavil ob sončnem vzhodu, temveč smo nadaljevali pot, dokler nismo prišli do neke ribiške vasi. Ze jo je bilo dovolj čudno, da so se njeni prebivalci kaj malo zmenili za naju, ko sva z vodičem korakala skozi kampong. Noč sva prespala sredi naselja v koči, kamor je skozi razpadle lesene stene silil smrad po ribah. Naslednje jutro sva za zajtrk dobila seveda ribe. Hotel sem začeti pogovor s poglavarjem, toda bil je nedostopen. Vse, kar sem lahko izvilkel od njega, je bil kratak: »Odpeljali vas bodo od tu.« Ni nama bilo treba čakati dolgo. Uro in pol pozneje je prišel poglavar k nama in nama pokazal, kod naj mu slediva. Naglo naju je odvedel k obrežju, kjer sva zagledala ribiški čoln, ki se je pobjikaval na valovih. Osem Javancev, oblečenih v plateno obleko, ga je držalo ob oboji. Čoln je bil okoli 25 čevljev dolg, zgrajen podobno kot kitajska džunka, z enim jamborom. Z Donom sva bredla do čolna, vodil pa nama je sledil. Odrinili smo od obrežja in veter nas je urno gnal na odprto morje.

»Kam za vraga naju zdaj peljejo?« je momljal Don. »Tisoč milj daleč ni prijateljske dežele!«

Skomignil sem z rameni in vprašal, kolikor sem le mogel previdno, o tem Rogerja. Pokazal je na obalo.

»Japonci!«

To je bilo dovolj.

Ves dan smo pluli proti vzhodu, držeč se obale, od katere smo bili le kaki dve milj. Ob mraku smo se obrnili proti njej in pristali v drugem ribiškem kampong, obdanem z gostim zidom džungle. Noč sva znova prebila v ribiški koči in znova se vaščani niso zmenili za naju, ko da bi bil prihod dveh skušnjavih Evropejcev delček njihovega vsakdanjega življenja. Oprezovala sva skozi vhod in se počutila kot na trnju.

»Tile dolgočasneži so zelo čudni,« sem začepetal. »Kaj ti misliš o njih?«

»Občutek imam, da so jim tako zapovedali,« je zamrmral Don. »Tako je, ko da bi naju natanko opisali in jim povedali, kaj morava storiti.«

»Meniš, da jim lahko zaupava?«

»Saj nimava druge izbire.«

»Morebiti so del Mansfeldtove mreže.«

»Morda. Zakaj pa so potlej tako skopi z besedami?«

»Ne bodi tako piker, Don.«

Pravkar sva se pripravljala na spanje, ko je vstopil v kočo mlad Javaneec, oblečen v majico in plateno obleko. S seboj je prinesel majhen zavoj.

»Pozdravljen,« je rekel v polomljeni avstralsčini. »Malo govorim angleški.«

»Od kod si se pa vzel, primojdunaj?« je vzkliknil Don.

Vljudno se je nasmehnil.

Z Donaldsonom sva se predstavila.

»Kje smo?« sem ga vprašal. »In kam bova šla?«

»Ta vas se imenuje Bangsang,« je odgovoril.

»Moje drugo vprašanje je namenoma preslišal. Zahvali sem se mu za gostoljubnost in mu obenem povedal, da ne moreva razumeti, zakaj nama njegovo ljudstvo tako pomaga, obenem pa nam niti malo ne zaupa, čemu tako ravnanje in kam bova šla. Smehljaj se je.

»Beli tuan je rekel, da moramo skrbeti za vaju. To je vse, kar lahko vešta.«

»Beli tuan?«

Pokazal je proti vzhodu.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

AUSCHWITZ 37

Dnevnik taboriščnega zdravnika

Od tedaj, ko so likvidirali taborišče čeških Judov in cigansko taborišče, sem bil trdno prepričan, da pridejo na vrsto slej ko prej tudi vsa ostala taborišča. Vedel sem, da je to le vprašanje časa. Kajti za bodočo žico taborišča Auschwitz-Birkenau je bodočnost le ena - smrt.

Za svojo delovno mizo sedim, ko se razgovarjata dr. Mengele in dr. Thilo o upravnih vprašanjih.

Dr. Mengele vstane in pravi: »Nemogoče mi je oslabilene in za delo nesposobne prebivalce taborišča C še nadalje prehranjevati. V dveh tednih jih bom likvidiral.«

Dostikrat sem priča take vrste razgovorom. Vpričo mene se rešujejo najintimnejše zadeve koncentracijskega taborišča Auschwitz. Pred živim mrtvecem, kot sem jaz, se pač ni treba pretvarjati.

Mengelejeva odločitev, da bo uničil taborišče C, me žene k obupnemu ukrepu. Poskušati moram pomagati dvema ženskama pa tudi tisočim drugim nedolžnim žrtvam.

Dela se moram lotiti takoj za vsako ceno!

Kakor hitro dr. Mengele in Thilo zapustita krematorij, sem tudi jaz že zunaj. Naravnost v taborišče D se napotim, kjer je esesovski odred, ki dodeljuje inozemske zapornike za prisilno delo. Med zaporniki izbira delavsko moč, ki jo zahtevajo delavske kolonije in oborožitveni aparat. Vodja oddelka je Oberscharführer.

Najdem ga samega v njegovi sobi. Pokažem mu dovoljenje dr. Mengeleja. Potem mu povem, da sta žena in hči v taborišču C, da jima sicer pomagam, kolikor pač morem, da pa je skrajni čas za njun odhod iz tega taborišča. Kot članu »Posebne komande« mi je znano, kakšna usoda ju čaka, če ostaneta v taborišču Auschwitz.

Oberscharführer je popolnoma mojega mnenja in mi obljubi, da mi bo pomagal. Še ta teden odideta dva transporta iz taborišča C s po 3000 ženskami v oboroževalna podjetja v Nemčijo. Te tovarne so najboljše delovna mesta. Nastanitev, prehrana, ravnanje, vse je dokaj znosno, saj je treba ohraniti delovno moč, da more storiti čim več.

Na mizo položim zavoj s 100 cigaretami.

Oberscharführer vtakne cigarete v žep in mi še enkrat obljubi, da se bo na vsak način pobrigal za ženo in hčerko ter ju vzel v transport, če se bosta javili.

Dosegel sem, kar sem želel. Potem pa hitim v taborišče C. Tam bo naloga težja. Pregovoriti bo treba ženo in hčer, da prilike brezpogojno zahtevajo ločitev, da sirsavno je zame strašno težko. Javiti se morata v transport, če le mogoče že ta teden.

Vedno znova dopovedujem ženi, da me k tej odločitvi silijo izredno nujni razlogi. Potem jo prosim, naj opozori vse znanke, naj se za vsako ceno prostovoljno javijo v transport. Esesovska komisija vključi namreč v transport najprej vedno prostovoljce in če teh ni dovolj, potem šele izbira sama. Prostovoljcev pa navadno ni mnogo, saj se — oslabiljen kot je — vsakdo boji iti na delo, razen tega je vsakdo nezaupljiv in se boji sedanje hudo stanje zamenjati z morda še hujšim.

Žena in hči mi nazadnje obljubita, da se bosta javili pri prvem naboru. Ob slovesu jima še povem, da čez dva dni spet pridem in jima prinesem tople obleke in hrane za na pot.

Cez dva dni se napotim zadnjič v taborišče C. S seboj vzamem tople obleke in precej hrane. Eden naših esesovcev, ki sem ga pred kratkim ozdravil nevarne pljučnice, naj bi mi pomagal zmetati pakete prek žične ograje.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

»Kmalu ga bosta srečala. Dober človek je.« Pogledal sem Dona. »Se bolje počutiš?« sem ga vprašal. Zarežal se je.

Vprašal sem Javaneca, če je vzdolž južne obale mnogo Japoncev.

»Da, zelo mnogo,« je rekel. »Večinoma čuvajo bele ujetnike v taboriščih.«

»Kje so taborišča?«

»Dve sta nekaj manj kot 30 milj od tod.«

»So to taborišča za vojake ali civiliste?«

»Za vojake in letalce — največ za letalce.«

»Angleži ali Nizozemci?«

»Največ Angležev in — in pljunil je na tla,«

tudi nekaj Nizozemcev.«

Radovedno sem ga pogledal.

»Nimate radi Nizozemcev?«

»Ne.«

Po koč se je razširil občutek napetosti. Da bi ga zmanjšal, je Javaneec začel odvijati papir z zavojem, ki ga je držal v roki. Majhna kovinasta konzervna škafka je padla na tla.

»Mač!« Donov glas je bil malone spoštljiv.

Neumno sem zazljal ob znani konzervi, ki je sicer bila običajen vojaški obrok govedine. Don je potisnil Javaneca stran in pričel odpirati konzervo. Videč najino boječnost je Javaneec potegnil iz žepa papir in mi ga pomolil ob veselem rezanju. Don je prek mojega ramena glasno bral s svinčnikom napisane besede:

»Storili boste natančno to, kar vam bodo rekli. Pazite.«

»Vaš vdani profesor Moriarty!« je še prebral Don.

Obrnil sem se k Javaneu. »Kdo vam je dal to?«

»Beli tuan.«

»Kje je?«

»Kmalu ga boste videli. Čez nekaj dni morda.«

»Vročil nama je lahko noč in zapustil kočo.«

MALI OGLASI

PRODAM

Ugodno prodam motorno kolo »Galeb« 150 ccm, dobro uvoženo z 11.000 km, z vetrobranom in prijaznikom – lahko tudi na ček. Zeni, Sp. Besnica 47 2706

Zaradi opustitve kokošjereje prodam takoj večje število mladih kokoši nesne in raznih mladih jarek po ceni 250 din naprej. Jazbec Franc, Križe 2755

Prodajam motorno kolo »Ardie« 200 ccm v dobrem stanju. Jazbec Franc, Križe 2756

Prodajam moped Colibri. Hote-može 4, Predvor 2757

Prodajam nekaj prh smrekovih plohov in tesanega lesa za ostrešje ter 100 kosov monta opeke 16. Naslov v oglasnem oddelku 2758

Prodajam čoln »Kanu«, primeren za nedeljske izlete in športno udejstvovanje. Naslov v oglasnem oddelku 2759

OSTALO

Preklicujem mesečno avtobusno vozovnico Kranj – Hotemože na ime Sunkar Marija 2760

Sprejemam ključavničarskega vajenca ali priučenega ključavničarja. Markič Franc, ključavničar, Gasilska 1, Kranj 2761

Pripravljam učence 8. razreda osemletke za izpite nemščine, angleščine in matematike. Naslov v oglasnem oddelku 2762

ZAHVALA

Vsem, ki so nam ob priliki velike požarne nesreče dne 15. 6. 1961 pomagali reševati našo imovino ter del iste tudi rešili pred škodo, tem potom izrekamo iskreno zahvalo. Za veliko požrtvovalnost in prizadevanje še posebej zahvala PGD tovarn Tiskarstva, IBI in PGD Primskovo ter Poklicnemu gasilskemu vodstvu iz Kranja, članom kolektiva in sosedom. Ohranili ste nam del tovarne in omogočili nadaljnje delo in zasluge delavcem.

Roleta – mizarstvo
Kranj

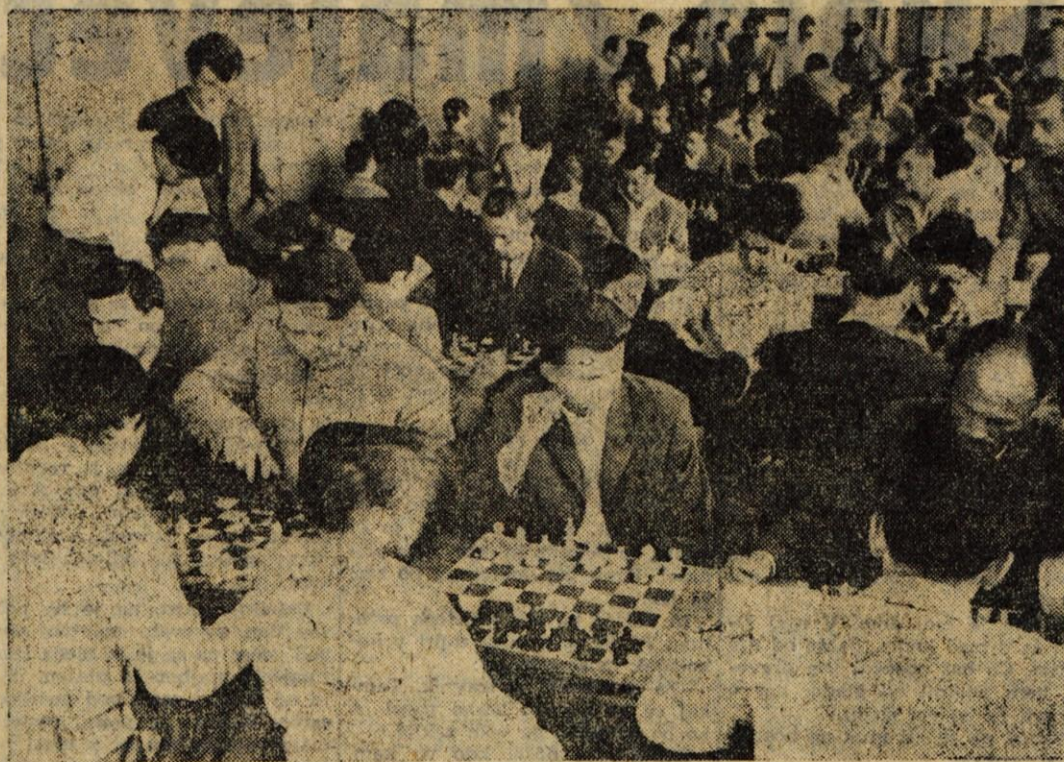
4. julija smo pokopali

teto Zoro

Vsem njenim prijateljem v Kri-
žah, posebno Bajdevim, najlepša
hvala.

Sorodniki

Kranj, dne 4. julija 1961

Tržič, 9. julija – V počastitev Dneva vstaje je bil danes v Tr-
žiču velika šahovska prireditve,
katero je organiziral občinski od-
bor za proslavo 20-letnice revolucije. Skupno je nastopilo 19 mo-

štev z Gorenjske in drugih kra-
jev Slovenije. Vrstni red moštev:
SD Jesenice 13,5 točk, Svoboda
(Tržič) 10,5, Svoboda (Stražisce),
10 točk itd.

Posamezniki: ing. Hočevar (Jes.)

5 točk, Bilševič (Jes.) 3 in Simič
(Kr.) itd. Popoldne je bila sveča-
na razglasitev rezultatov in raz-
delitev častnih nagrad.

M. Brezovnik

Pintar peti na Ducatiju

Opatija, 9. julija – V Preluki
med Reko in Opatijo so bile danes
tradicionalne motociklistične
in avtomobilistične dirke z med-
narodno udeležbo za veliko na-
grado Jadrana. Najprej so nasto-
pili tekmovalci na mopedih, kjer
sta tokrat tekmeča na nemških
»Kreidlerjih« premagala domače
»Colibrije« in tudi odličnega Ko-
prčana Zelnika, ki je sicer drugi
na evropski rang lestvici v tej
disciplini.

V naslednji panogi – dirki mo-
torjev do 125 ccm, je kranjski tek-
movalac Leon Pintar na novem
Ducatiju zasedel zares odlič-
no peto mesto v hudi konku-
renci s povprečno hitrostjo nad
107 km na uro. Zmagal je nemški
tekmovalac na motorju »MZ«.

Na današnjih dirkah v Opatiji
so tekmovalci porušili vse dose-
danje hitrostne rekorde, zlasti
občutno v tekmovalju avtomobi-
lov mednarodnega razreda »Juni-
or«.

PROPAGANDNA

VOZNAJA AMD SENCUR

Senčur, 9. julija – V okviru
praznovanj krajevnega praznika v
Senčurju je domače AMD danes
popoldan izvedlo zanimivo propa-
gandno vožnjo, ki se je je ude-
ležilo 40 vozačev. Prevozili so
prgo iz Senčurja v Voklo, Kranj,
Predvor in nazaj v Senčur.

POKAL ZA NOGOMETASE

SENCURJA

Senčur, 9. julija – Danes do-
poldne je bil na nogometnem igri-
šču SD Senčur izveden nogometni
turnir v počastitev krajevnega
praznika bivše občine Senčur.

Pokal Kmetijske zadruge Sen-
čur je v trajno last osvojilo do-
mače moštvo.

REZULTATI: Senčur : Trboje
4:1, Senčur : Predoslje 1:0 in Pre-
doslje : Trboje 4:0.

Atletski miting na vaškem travniku

Podpeč, dne 9. julija – Danes
je bil na vaškem igrišču v Pod-
peči prijateljski atletski dvoboj
med domačim društvom »Parti-
zan« in atleti kranjskega Trigla-
va. Domača atletika vrsta je bila
pojačana z nekaterimi atletičari
iz ljubljanskih društev. Priredit-
ev je bila v okviru 20-letnice
Dneva vstaje. Na ta način se je
atletski klub Triglav vključil v
to praznovanje in priredil propa-
gandno atletsko srečanje z vaški-
mi atleti iz Podpeči.

Pred malim številom gledalcev
je zmagal Triglav iz Kranja. Atlet-
ska vrsta Triglava je bila oslab-
ljena, saj niso nastopili vsi naj-
boljši tekmovalci. Pri moških so
Kranjčani zabeležili zmago v raz-
merju 43:41 točk, pri ženskah pa
je bila zmaga bolj prepričljiva,
saj je končni rezultat 44:23 v ko-
rist Triglava.

Zamisel prireditve moramo po-
hvaliti, saj bodo vaški atletičari
veliko pridobili na izkušnjah in
volji do dela.

Rezultati: moški:

PRESENEČENJE V SISKU

Maribor : Metalac 10:0 (5:0)

KINO

Kropa: 13. julija italijanski film
KRONIKA REVNIH LJUBIM-
CEV, predstava ob 20. uri

Radovljica: 11. in 12. julija
francoski kriminalni film ZVERI
SO IZPUŠČENE, predstava v to-
rek ob 20. uri, v sredo ob 18. in
20. uri

Kannik: 12. julija ameriški film
PESEK IVO JIME, predstava ob
18. uri

Kranj »STORŽIČ«: francoski
barvni VV film PUSTOLOVSCINE
ARSENA LUPENA, predstavi ob
18.10 in 20.20, zadnjič

Kranj »SVOBODA«: italijanski
film IZZIVANJE, predstave ob
20. uri

100 metrov: Korošec (P) 11,1;

300 metrov: Pilgram (P) 37,6;

1.000 metrov: Hafner (T) 2:41,6;

Skok v višino: Blenkus (T)

165 cm;

Skok v daljino: Lenaršič (P)

6,33 m;

Krogla: Blenkus (T) 14,25 m;

Kopje: Blenkus (T) 50,13 m;

Stafeta 4x100 metrov: Podpeč

47,2;

Ženske:

60 metrov: Ankele (T) 8,6;

200 metrov: Udovč (T) 28,8;

Skok v višino: Rakovec (T)

128 cm;

Skok v daljino: Ankele (T)

458 cm;

Krogla: Mežek (T) 9,60 m;

Kopje: Mežek (T) 29,20 m;

Stafeta 4x100 metrov: Triglav

56,5;

Triglav : Ljubljana 61 : 67 (24 : 37)

KRANJ, 9. julija – Gledalci, ki
so se sinoči zbrali ob košarkar-
skem igrišču v Savskem logu, da
bi si ogledali »formalnost« Ljub-
ljane v prvenstveni tekmi s
kranjskim Triglavom, so nadvse
zadovoljni zabeležili zmago v raz-
merju 61:67 točk, pri ženskah pa
je bila zmaga bolj prepričljiva,
saj je končni rezultat 44:23 v ko-
rist Triglava.

Zamisel prireditve moramo po-
hvaliti, saj bodo vaški atletičari
veliko pridobili na izkušnjah in
volji do dela.

pri izvajanju prostih metov, saj
so po izenačenju 55:53 v 16. minu-
ti drugega polčasa napravili kar
6 prostih metov, le dva pa zadeli
v črno.

Naj v uvodu poudarimo, da je
bil najboljši mož na igrišču mladi
Kranjčan Marjan Rus, ki je sam
dosegel kar 33 točk.

Prvenstveno tekmo sta moštvo-
ma LJUBLJANA (Skerjanc 21,
Potočnik 16, Tavčar 16, Stražar 8,
Levstik 6, Peršin, Lajovic) in
TRIGLAV (Rus II 33, Petrič II,
Belehar II 7, Klavara 6, Belehar I
4, Rus I) sodila Peter Hojs in Mi-
ro Varoga – zadovoljivo.

PRVI POLČAS – BOLJE

KOT »PO NACRTH«

Za Ljubljančane je prvi Roš-
dosegel Stražar šele na koncu
druge minute. Rus II je kasneje
izenačil, Tavčar spet povedel in
Belehar II ponovno izenačil.
Kranjčani so prvič prišli v vod-
stvo, ko je v 3. minuti Klavara
realiziral enega od prostih metov.
Do 8. minute sta moštvi izmenič-
no vodili s točko razlike vsako po
trikrat. V 11. minuti pa je Rus II
zvišal vodstvo za Triglav na 13:10.
Gostje so najprej izenačili, do
konca polčasa pa so si nabrali 13
točk prednosti, predvsem po za-
slugi »zanesljive roke« Skerjan-
ca, ki je polnil kranjski koš z
meti od daleč.

DRUGI POLČAS –

PREOBRT PRED KONCEM

Z igro, kot smo je pričakovali,
so Ljubljančani pričeli v drugem
polčasu. – V 3. minuti vodijo s
17 točkami razlike (45:28), kar je
tudi največje vodstvo v večrajši
tekmi. V 5. in 6. minuti je razlika
15 točk (47:32 in 49:34). Klavara
in Petrič v 9. in 10. minuti (prvi
z enim, drugi z dvema zadetkom)
zmanjšata razliko na 50:42. Po-
točnik in Levstik jima tega ne
ostaneta dolžna: dva zadetka –
štiri točke – in rezultat 54:42 –
od 8 do 12 točk razlike. 12. in 13.
minuta sta spet uspešni za Tri-
glav. Rus II najprej zmanjša na
54:44, Klavara zadene en prosti
met, Petrič in Belehar pa zmani-
šata razliko na 7 in 5 točk. Po-
točnik potem s prostim metom
poveča rezultat na 55:51, Rus II pa
se spet vpiše na listo strelcev ter
z lepim zadetkom rezultat zmani-
šata na 55:53. Marjan Rus je bil tu-
di tisti, ki je v 16. minuti dosegel
remi, potem ko je realiziral oba
prosta meta.

V naslednjih dveh minutah bi
s stoddstotni zadetki in izvajar-
nju prostih metov Triglavani lah-
ko vodili s 63:55, kar bi jim ver-
jetno zadostovalo tudi za zmago,
vendar so, kot smo že omenili,
od osmih zadeli le dva – torej le
57:55. Rezultat je izenačil zanes-
ljivi Skerjanc v 18. minuti, potem
pa so Ljubljančani pričeli s fi-
nišem in končno tudi zmagali s
67:61.

J. Zontar

NAŠ RAZGOVOR

Črne perspektive

Ze teden dni dela na gradil-
šču kranjskega stadiona 150 bri-
gadirjev. Mladinske delovne
brigade iz treh mest: Maribora,
Celja in Kranja so prevzele
težko nalogo, da v letošnjih po-
letnihh napravijo, kar se da.
Ze več let namreč kranjski ob-
činski možje ne kažejo dovolj
zanimanja, da bi s tem prepo-
trebnim športnim objektom re-
šili kranjski šport »porodnih
krčev«. Obrnili smo se zato na
tovariša Mihelca Jožeta, pred-
sednika gradbenega odbora
športnega društva »Triglav«, da
nam odgovori na nekoliko vpra-
šanj.

– Verjamete, da je v narod-
nem pregovoru: slab začetek,
dober konec, kaj resnice?

– Čeprav nisem vračeveren,
se večkrat vprašam, če bomo do
konca enolič speli.

– Kakšni so izpidi v pogle-
du dograditve tega športnega
objekta v letošnjem letu? Kaj
pričakujete, da boste z delovni-
mi brigadami napravili?

– Trenutno delajo na gradbi-

šču tri delovne brigade iz Ma-
ribora, Celja in Kranja, skupaj
torej okrog 150 brigadirjev. Bri-
gade so začele z delom pretekli
ponedeljek. Letošnje leto smo
z deli na stadionu začeli že v
prvi polovici aprila. Obseg del
pa ne bo takšen, kot smo prvot-
no mislili, ker je občina dala od
predvidenih 40 milijonov dinar-
jev za gradnjo po družbenem
planu samo 25 milijonov dinar-
jev. Letos bomo z brigadirji
skušali dokončati zunanje povr-
šine: oba nogometna igrišča,
atletske steze, dva rekreativna
igrišča, dva odbojarska in ko-
šarkarska igrišča in 6 teniških
igrišč. Urečili bomo lahko sam-
no izrazne površine, brez vseh
potrebnih priključkov, kot so re-
niki, notranje ograje, zemeljske
tribune in vse ostalo. Zunanje
ograde z vhodnimi vrati, glavna
dovozna cesta in vse poti z
glavnima betonskima tribunama
so stvar prihodnjega leta.

Te igralne površine, ki jih bo-
mo zaspevali letos pa še ne bodo
uporabne ne letos ne prihodnje

leto, ker za izkoriščanje ni po-
trebnih drugih pogojev, kot so
sanitarije, slačilnice, kopalnice
in umivalnice, ki so za športni-
ke nujno potrebne.

– Kaže, da se poleg denarnih
težav borite še z številnimi
drugimi problemi?

– Natančno tako. Gradbeni
odbor in Upravni odbor šport-
nega društva Triglav smatra,
da odnos Občinskega ljudskega
odhoda v tovrstni gradnji ni pra-
vilna in je verjetno edinstven
slučaj v državi, da se gradnja
tako velikega športnega objek-
ta, ki bo po predračunu stal
okrog 309 milijonov dinarjev,
naloži športnemu društvu, ki je
prepuščeno samo sebi v celotni
gradbeni dejavnosti. Ne moremo
razumeti, da Občinski ljudski
odbor preko gradbeno-komunal-
nega oddelka, kaže do tega
športnega objekta tako malo
zanimanja. Gradbeni odbor te-
sno sodeluje z vedomim nala-
ni, saj smo skupaj pripravili
delovno akcijo po brigadah in
uredili neteto večjih in manj-
ših problemov.

V športnem društvu in grad-
benem odboru so vsi člani rade-
no zarošteni. Imamo občutek,
da nekateri ljudje na občini
mislijo, da se športniki z gra-
benimi problemi izživljajo. V
vseh industrijskih sredstvih se
je že zdavnaj udomačila misel,

da imajo športni voditelji na-
trebnih drugih pogojev, kot so
sanitarije, slačilnice, kopalnice
in umivalnice, ki so za športni-
ke nujno potrebne.

– In kje iskati izhod iz seda-
njih težav?

– Ne vem. Športni delavci
smatramo, da so naša prireda-
vanja v glavnem nepriznana in
da je šport in telesna kultura
v Kranju neopredeljena. Dobra
volja počasi opada. V gradbe-
ništvu se pač ne moremo iti
amaterje, kot v športu!

To je prvi primer, da smo se
odločili kritično povedati resni-
co v cel. Dnevno lahko beremo
da takšne primere v drugih kra-
jih ostro obravnavajo in se za-
njo javnost, kar pa v našem
mestu ni primer. Smatramo, da
se športno društvo Triglav ne
haja v največji krizi od svoje
ustanovitve.

OSREDNJA KNJIŽNICA OBČINE KRANJ

razpisuje

po sklepu 11. seje upravnega odbora, ki je bila dne 28. junija 1961
naslednja delovna mesta:

1. Knjižnični inštruktor za urejanje strokovnih knjižnic (pogoj:
strokovna sposobnost, ki omogoča takojšnje samostojno delo ali hitro
priučitev; lahko visoka, višja ali srednja izobrazba);
2. knjižničar za pionirsko knjižničarstvo (pogoj: srednja ali višja
pedagoška izobrazba in zanimanje za knjižničarsko delo);
3. knjižničar za ljudsko knjižničarstvo (pogoj: srednja izobrazba
in zanimanje za knjižničarsko delo);
4. tajnica (pogoj: srednja izobrazba z nekajletno prakso v uprav-
no-administrativni stroki).

Rok za prijavo je 15. avgust. Priložiti je treba življenjepis in
zadnje šolske spričevalo. Podrobna pojasnila lahko kandidati dobe
na upravi Osrednje knjižnice, Titov trg 6.